

3.1. VOLINIKEST

Teadlaste Maja elujõulisus sai kujuneda aastatepikku tänu hästi läbimõeldud toimimisskeemile. Kohe alguses sai selgeks, et organisatsioonikultuur sünnib elavas suhtluses. Et nõukogus kavandatu jõuaks iga liikmeni oli vaja inimesi, kes võtaksid enda kanda tänamatu igapäevase teavitustöö. Tuleb arvestada toonaseid paljundamisvõimalusi ja teabetehnikat ning lisaks veel peaaegu olematut Maja eelarvet.

Pole õnnestunud kindlaks teha, kelle huulilt esimesena poetus sõna „volinik”. See lühend sõnapaarist „volitatud isik” sobis. Nii võtsidki kohe pärast Maja põhikirja registreerimist tõsiselt ette ulatusliku vahendustöö volinikena 1970. a Maja asutajaliikmed:

Aleksandra Alumäe Ehituse Teadusliku Uurimise Instituudis;

Viivi-Maret Russ TPI-s;

Maret Tamm TA Küberneetika Instituudis;

Hilja Vihalem TA Teaduslikus Raamatukogus.

Samal aastal võtsid volinikuülesanded enda kanda juba Maja uued liikmed:

Silvi Alumäe Pedagoogika Teadusliku Uurimise Instituudis;

Tiia Mänd TA Eksperimentaalbioloogia Instituudis (Harkus);

Vera Nikolajeva Silikaatbetooni Teadusliku Uurimise Instituudis;

Jaan Viru Maaviljeluse ja Maaparanduse Instituudis (Sakus).

Loetletutest on seda koormat ainsana (!) veel kandmas *Viivi-Maret Russ* nüüdses TTÜ-s.

Alles 1972. aasta 23. oktoobril kinnitas nõukogu voliniku statuudi, kui oli selge, et ainult volinike abiga suudetakse Maja liikmeid teavitada ning saada nende kaudu teada liikmete arvamusi, ettepanekuid ja kriitikat.

Volinikele langes ka Maja liikmemaksu kogumine ja igakuiste töökavade edastamine.

Peagi selgus, et TPI on ühele volinikule ülejõu käiv koormus (kõik ju põhitöö kõrvalt!) ning 1972. aastal tulid volinikena appi:

Heino Arumäe – mehaanikateaduskonnas;

Lauri Einer – automaatikateaduskonnas;

Milvi Loitve – üldainete teaduskonnas;

Lia Raud – ehitusteaduskonnas.

Maja tegevuse jooksul on voliniku koormust kandnud rohkem kui 60-s organisatsioonis 148 Maja liiget, sh 55 meest. (Trükise lõpus toodud nimekirjas on vastav märgistus (Vol)).

Maja nõukogu on pühendanud alati tähelepanu volinikele, kelle suhtumisest Majja on sõltunud Maja edukas tegevus.

Esimestel aastatel oli Maja nõukogu koosolekutel sageli päevakorras volinike informatsioon oma tööst. Näiteks:

- 22. mail 1972 – volinike töö korraldamisest TPI-s ja Küberneetika Instituudis;
- 23. jaanuaril 1973 – Ajaloo Instituudi ja TPI ehitusteaduskonna TTM volinike informatsioon oma tööst (**Ellen Karu** ja **Lia Raud**);
- 13. veebruaril 1973 –TPI majandusteaduskonna TTM volinik **Maie Tomson** andis aru oma tööst;
- 14. mail 1973 – oma tegemistest rääkis Silikaatbetooni Instituudi volinik **Vera Nikolajeva**;
- 12. veebruaril 1974 – kuulati Geoloogia Instituudi voliniku **Kaisa Mensi** ja Kunstiinstituudi voliniku **Malle Jaaniso** teavet;
- 23. aprillil 1975 –**Lauri Einer** andis ülevaate oma tööst TTM volinikuna TPI ehitusteaduskonnas;
- 26. augustil 1975 – informatsiooni esitasid **Leev Kuum** – (Kaubanduskonjunktuuri Instituut) ja **Aleksandra Alumäe** (Ehituse TU Instituut);
- 28. jaanuaril 1976 – ülevaate oma tööst andis TPI mehaanikateaduskonna volinik **Heino Arumäe**;
- 6. aprillil 1976 – esitas aruande Akadeemia SKB volinik **Endel Jürisma**;
- 31. mail 1976 – esines informatsiooniga oma tööst Projekterimis- Tehnoloogia Instituudi (TUPTI) volinik **Meldo Papp**.

Seda rida võiks jätkata.

Maja nõukogu on kasutanud ka muid võimalusi volinikega suhtlemiseks, et teada saada Maja liikmete soove ja ettepanekuid Maja töö paremaks korraldamiseks.

Kohtu tn 6 kaminaga saal oli väga sobiv koht volinikele mõnusat kaminaõhtute korraldamiseks. Seal räägitu arutati läbi Maja nõukogu koosolekutel. Näiteks, 1975. a 8. jaanuaril peetud volinike kokkusaamisel tehtud ettepanekuid ja kriitilisi märkusi arutas Maja nõukogu oma 21. jaanuari koosolekul. Vahelduseks toimusid sellised kokkusaamised aga ka mujal. Nii peeti 1975. a 23. oktoobril nõukogu ja volinike ühine koosolek Tallinna Raekojas, seejärel oldi aga jälle kaminaõhtutel: 1.03.1976, 28.02.1978 kutsel oli kirjas: „... arutatakse kõiki selle aasta pakilisi tööprobleeme, antakse tööks vajalikke materjale.” 19.02.1979 sõitis nõukogu tööpäeva lõpul koos volinike ja revisjonikomisjoniga Lohusallu, kus arutati paari tunni jooksul Maja edasist töökorraldust ja liikmetele enam vastuvõetavaid töövorme. Volinike õhtuid on jätkatud pidevalt.

Teabevahetuseks oli aeg-ajalt nõukogu päevakorras ka kohtumisi mõne instituudi või asutuse Maja liikmeskonnaga. Sel puhul läks nõukogu kohale täies koosseisus (ka revisjonikomisjon, kui soovis). 1974. aasta 26. novembril oldi näiteks Keemia Instituudis (Akadeemia tee 15). See kohtumine on protokollitud (A. Kollist) ja kirjapandust võib lugeda arvukalt ettepanekuid, sh:

- reklaamida rohkem matku, teha ka jalgrattamatku;
- organiseerida Maja juurde „Automi” sektsioon;
- pallimänge on vaja ja nendeks mängudeks saali;
- teha väljasõite ainult telkides ööbimisega;
- arutada teemal „Kuidas kujuneb meie korter? Korterite planeerimine (puudused!)”;
- külastada „Maratit”, „Tarbeklaasi”, Kunstiteodete Kombinaati;
- diskuteerida teemal „Naine ja teadus”;
- kohtumiste puhul püüda küsimusi juba ette koguda jne.

Viimane lause protokollis on: „*KI rahva arvamus – TTM esialgu alles jätta.*”

Välja arvatud jalgrattamatkad ja „Automi” sektsiooni organiseerimine on ettepanekud ajapikku teoks tehtud, sh on püütud mõnda aega ka korv- ja võrkpallimängu korraldada.

Volinikud on palutud tavaliselt ka üle aasta detsembris toimuvale kollektiivliikmete õhtule, kus kavandatakse nõukogu ja revisjonikomisjoni uut koosseisu.

Aja jooksul on ikka enam kinnitust leidnud eeldatu: volinik on üli-tähtis, sest tema vahetu inimlik suhtlemine oma asutuse Maja liikmetega oli see, mis hoidis Maja kui elava organismi pidevas töökorras. Maja volinik tegi oma töö kõrvalt seda vahendustööd päevast päeva aastaid järjest, saamata selle eest midagi ainelist.

Nõukogu on korraldanud aegajalt volinike austamisõhtuid, et sõbraliku sõnaga neid määratu tähtsa töö eest tänada. 1985. aasta 21. oktoobril kutsus Teadlaste Maja nõukogu: *“Austame töö- ja laululembest helget inimest, Keemia Instituudi Teadlaste Maja volinikku **Helvi Uibopuud** tema esimesel juubelil Raekojas.”* Tulvil Raekoda sai kuulda kauneid sõnu ja **Helvi Uibopuu** erakordset lauluhäält.

26. mail 1998 oodati „Strixi” Maja endiseid ja praeguseid volinikke, kellele tänukõne järel laulis Maja kergemuusikakoor. Arvukalt osales volinikke ka kurval kokkusaamisel 20.04.1999 „Strixis”, aasta eest ärateele lahkunud Küberneetika Instituudi voliniku, Maja asutajaliikme **Maret Tamme** mälestusõhtul. Tema lahkumine puudutas valusalt paljusid volinikke, kellega ta oli ühistööd teinud üle kolmekümne aasta.

Volinikud said mõnikord nõukogult ka üsna ootamatuid lisaülesandeid. 1990. a maikuu töökavas kirjutati: *„NB! Teadlaste Maja kutsus üles eesti rahvast ülal pidama oma kulu ja kirjadega Eesti Kongressi ja Eesti Komiteed. Palume Teadlaste Maja liikmeid – eesti kodanikke – jaanipäevani loovutada Teadlaste Maja volinikele (on vastavad kogumislehed) just nii palju, kui süda sunnib.*

Täname ette volinikke selle erandliku lisaülesande täitmise eest! Teadlaste Maja nõukogu”.

2001. a 24. jaanuaril palus nõukogu volinikke, ka endiseid, Eesti Raamatu Aasta puhul „Strixi”, et neid ikka jälle tänada ja veidi üllatadagi.

Aastate jooksul on üle kolmekümne voliniku saanud Maja nõukogult puidust tänutähise, millel on küll ainult lihtsa sümboli väärtus.

Eesti Vabariigi taastamise järel on kõrgkoolide ja teadusasutuste ulatusliku reformimise tulemusena ning e-posti kasutuselevõtmisega muutunud ka volinike ülesanded, vähenenud koormus (liikme- ja osavõtumaksude tasumine pank); selle kõigega kaasnes kohe ka Maja liikmete arvu vähenemine, mille üks põhjusi on vaieldamatult vahetu inimliku suhtlemise nõrgenemine. Kahanenud on ka volinike arv.

Igavesti tänuvõlglasteks jäävad Maja liikmed oma volinikele ometi.

Mihkel Aitsam

Silvi Alumäe

Hendrik Arro

Heino Arumäe

Rein Birk

Arvo Einre

Lauri Einer

Virve Helimets

Marianne Hendrikson

Gina-Helve Herne

Eha Hiie

Ketsia Ilp

Aino Itra

Helju Jegorov

Silver-Lello Jõks

Tiia Karing

Vello Karise

Ellen Karu

Enn Kaup

Rita Kerge

Eha Kindel

Aksel Kirch

Feodor Kommel

Maret Krull (Hamburg)

Reet Kulmet

Mati Kutser

Rein Kuuben

Ivi Kääramees

Maie Laaman

Eva Laarmann

Lilja Lahe

Elle Lees

Juhan Lepik

Marina Leppik

Maret Liidja (Merisaar)

Siiri Liiv

Heino Lind

Milvi Loitve

Madli Lond

Koidu Marge

Meida Mayer

Kaisa Mens

Anne Mirme

Eva Mirme

Malle Mõistlik

Viive Mäe

Tiia Mänd

Tiit Märss

Kalju Möller

Virge Naaber

Anu Neuman

Katrin Niglas

Vera Nikolajeva

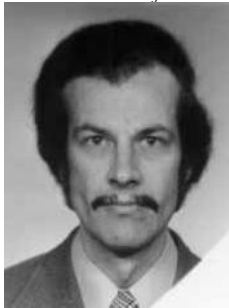
Vilja Oja

Hillar Olljum

Aino Ostrat

Jakob Ots

Vilja Palu

Meldo Papp

Vello Pihelgas

Ruuben Post

Piret Promet

Ülo Puustak

Evi Pärsim

Daisy Rajango

Lia Raud (Õpik)

Mari-Helve Raudsalu

Heli Raudsepp

Robert Raudsepp

Ellen Redi

Ally Renter

Ilme Rohtla

Luule Saat

Merilaid Saava

Juta Schifrin

Aleksander Schipai

Lilian Semper

Hilmo Seppel

Helju Sirel

Kadri Sisask

Tiia Süld

Heiki Tammoja

Juta Tarvis

Anne Tavast

Mai Teder

Mare Teearu

Pavel Thalberg

Maie Toimet

Maie Tomson

Arne Tunis

Aleksei Turovski

Helvi Uibopuu

Ahto Vallikivi

Juhan Valtin

Urmas Vent

Ann Vihalem

Helgi Vihma

Eha Viluoja

Ene-Mall Villemi

Mart Vinnal

Tiia Viru

Ants Väljataga

Kaua aastaid volinikutööd
südamega teinud *Kadri Sisask*
sarjast „On põhjust ...”
„Srixis” 14.11.2001 –
suure juubeli – 80. sünni-
päeva eel sõprade ja endiste
kolleegide keskel

Esireas vasakult *Kiira Subi, Ants Tauts*, täpne, põhjalik ja alati rõõmsameelne *Kadri Sisask, Rein Võrk, Heli Raudsepp*

Alice Roolaidu 90. sünniaastapäeva
eel
9.06.2004 mälestades kogusid Maja
liikmed tema pere liikmete, kolleegide ja
külaliseks palutud korp Lembela abiga
kokku mälestus-killud; pajatajatest üks
Viktoria Jagomägi („Strixis”)

Maja asutajaliige, aastakümneid volinik ja pikka aega nõukogu liikmena
Maja kultuurikomisjoni juhtinud Alice Roolaid lahkus meie seast
9.10.2001